

Επιδημιολογικές έννοιες: επίπτωση και επιπολασμός

Η επιδημιολογία είναι η υποκείμενη και βασική επιστήμη της δημόσιας υγείας. Θα μπορούσε να οριστεί ως οποιαδήποτε έρευνα για συμβάντα που σχετίζονται με την υγεία σε πληθυσμούς, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων στοιχείων:

- Πόσοι επηρεάζονται από τέτοια συμβάντα;
- Αυξάνεται ή μειώνεται ο κίνδυνος;
- Πόσο σημαντικό είναι το πρόβλημα;
- Πώς θα μπορούσε να αποφευχθεί;

Δύο από τις βασικές έννοιες της επιδημιολογίας είναι η επίπτωση και ο επιπολασμός.

Επιπολασμός:

Ο επιπολασμός εξετάζει τα υπάρχοντα περιστατικά, ενώ η επίπτωση εξετάζει τα νέα περιστατικά.

Σε έναν πληθυσμό 10.000 ατόμων, 500 άτομα αναφέρεται ότι πάσχουν από μια συγκεκριμένη ασθένεια. Ποιος είναι λοιπόν ο επιπολασμός αυτής της νόσου σε αυτόν τον πληθυσμό;

Ο μαθηματικός τρόπος για να υπολογιστεί αυτό θα ήταν:

$$\frac{\text{number of cases}}{\text{population}} \times 100$$

Αυτός ο τύπος θα μας δώσει τις πληροφορίες ως ποσοστό. Διαιρώντας το 500 με το 10.000 και πολλαπλασιάζοντας το αποτέλεσμα με το 100 (για να γίνει ποσοστό), διαπιστώνουμε ότι

έχει προσβληθεί το 5% του πληθυσμού. Επομένως, ο επιπολασμός της νόσου στον πληθυσμό μας είναι 5%.

$$\frac{500}{10,000} \times 100 = 5\%$$

Αντί να εκφράζουμε τον επιπολασμό ως ποσοστό, μπορούμε επίσης να τον περιγράψουμε ως τον αριθμό των ατόμων που έχουν προσβληθεί σε έναν πληθυσμό τυπικού μεγέθους, παραδείγματος χάρη 1.000 άτομα. Έτσι, αντί γι' αυτό θα υπολογίζαμε:

$$\frac{500}{10,000} \times 1,000 = 50$$

Αυτό σημαίνει ότι για κάθε 1.000 ασθενείς, 50 από αυτούς νοσούν.

Ο επιπολασμός είναι σαν να περιγράφει κανείς μια ομαδική φωτογραφία:

- Πόσους ανθρώπους βλέπετε εκεί; Αυτός ο αριθμός είναι ο πληθυσμός σας.
- Πόσα άτομα έχουν το ίδιο συγκεκριμένο χαρακτηριστικό (π.χ. ίδιο χρώμα μαλλιών); Ο αριθμός αυτός χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του επιπολασμού.

Στην επιδημιολογία, έχουμε στη διάθεσή μας τρεις διαφορετικούς τρόπους για να υπολογίσουμε τον επιπολασμό:

- **Σημειακός επιπολασμός** : Ο αριθμός των περιστατικών σε ένα συμβάν που αφορά την υγεία σε μια συγκεκριμένη

χρονική στιγμή. Παραδείγματος χάρη, σε μια έρευνα θα σας ρωτούσαν εάν είστε ενεργός καπνιστής.

- **Επιπολασμός περιόδου:** Ο αριθμός των περιστατικών ενός συμβάντος που αφορά την υγεία εντός μιας χρονικής περιόδου, συχνά 12 μήνες. Παραδείγματος χάρη, σε μια έρευνα θα σας ρωτούσαν αν έχετε καπνίσει **τους τελευταίους 12 μήνες**.
- **Επιπολασμός κατά τη διάρκεια της ζωής :** Ο αριθμός των περιστατικών του συμβάντος που αφορά την υγεία σε σχέση με τη συνολική διάρκεια ζωής. Παραδείγματος χάρη, σε μια έρευνα, θα σας ρωτούσαν αν έχετε καπνίσει **ποτέ**.

Επίπτωση :

Ο HIV είναι σήμερα μια θεραπεύσιμη λοίμωξη με φυσιολογικό προσδόκιμο ζωής. Αυτό σημαίνει ότι με σταθερό αριθμό νέων κρουσμάτων, οι αριθμοί του επιπολασμού θα αυξηθούν. Η εξέταση των νέων περιστατικών (επίπτωση) προσφέρει βαθύτερη κατανόηση του τι συμβαίνει.

$$\text{Incidence} = \frac{\text{new cases}}{\text{total population}}$$

Σε έναν πληθυσμό 1.000 μη νοσούντων ατόμων, 28 μολύνθηκαν από τον ιό HIV σε διάστημα παρατήρησης δύο ετών. Η αναλογία επίπτωσης είναι 28 περιπτώσεις ανά 1.000 άτομα, δηλαδή 2,8% για μια περίοδο δύο ετών ή 14 περιπτώσεις ανά 1.000 ανθρωποέτη (ποσοστό επίπτωσης), επειδή η αναλογία επίπτωσης (28 ανά 1.000) διαιρείται με τον αριθμό των ετών (2).

Ενημερωτικά δελτία

A2-1.03-V1.2